

DANUTA KOZŁOWSKA-MAKÓŚ

Uniwersytet WSB Merito w Poznaniu

Wydział Zamiejscowy w Chorzowie

<https://orcid.org/0000-0003-3901-0946>

e-mail: danuta.kozlowska-makos@ue.katowice.pl

Wpływ cen transferowych na efektywność raportowania ESG w grupach kapitałowych

Streszczenie. Celem artykułu jest zbadanie roli cen transferowych w kształtowaniu efektywności raportowania ESG w grupach kapitałowych, z uwzględnieniem mechanizmów wpływających na przejrzystość, rzetelność oraz porównywalność informacji pozafinansowych. Na podstawie przeglądu literatury, obejmującego wyniki badań empirycznych i raportów branżowych, autorka wskazuje kluczowe trendy i zależności między politykami cen transferowych a wskaźnikami ESG. Ustalono, że transparentny sposób kształtowania cen transferowych wpływa pozytywnie na postrzeganie raportów ESG, a zgodność ze standardami międzynarodowymi publikowanymi przez OECD i GRI przyczynia się do budowania zaufania interesariuszy. Przeprowadzona analiza pokazuje, że przejrzysta polityka cen transferowych może wspierać raportowanie ESG, jednak jej wdrożenie wiąże się z dodatkowymi kosztami i złożonością regulacyjną.

Słowa kluczowe: ceny transferowe, ESG, grupy kapitałowe, odpowiedzialność społeczna

<https://doi.org/10.58683/dnswsb.2036>

1. Wstęp

W ostatnich latach raportowanie ESG zyskało na znaczeniu jako kluczowy element przejrzystości i odpowiedzialności korporacyjnej (McKenzie, 2020). Badania wskazują, że włączenie aspektów środowiskowych, społecznych i zarządczych do sprawozdań finansowych pozwala organizacjom nie tylko lepiej komunikować się z interesariuszami, ale również budować długoterminową wartość dla akcjonariuszy (Eccles & Klimenko, 2019). Według raportu PwC (2023) coraz więcej inwestorów podejmuje decyzje na podstawie wskaźników ESG, uznając je za istotne dla oceny ryzyka i stabilności finansowej organizacji.

Z kolei ceny transferowe – mechanizm kształtowania wartości transakcji pomiędzy podmiotami powiązаныmi – są stosowane w grupach kapitałowych do alokacji przychodów i kosztów w różnych jednostkach zależnych. Wpływają one na sytuację finansową każdego z tych podmiotów, to zaś oddziałuje na raportowanie wyników finansowych i pozafinansowych, w tym wskaźników ESG (Karla & Afzal, 2023). W literaturze przedmiotu zauważono, że struktura cen transferowych może zarówno wspierać, jak i ograniczać efektywność raportowania ESG, wpływając na zdolność przedsiębiorstw do dostosowywania się do wymagań regulacyjnych oraz interesariuszy w zakresie odpowiedzialności społecznej (Asongu, Uduji & Okolo-Obasi, 2019).

Celem niniejszego artykułu jest zbadanie, w jaki sposób mechanizmy cen transferowych mogą przyczynić się do poprawy lub obniżenia efektywności raportowania ESG w grupach kapitałowych. Wpływ ten jest szczególnie istotny w kontekście dynamicznych zmian regulacyjnych i wzrastających oczekiwań społecznych, które nakładają na grupy kapitałowe obowiązek transparentnego prezentowania zarówno finansowych, jak i pozafinansowych wyników działalności.

2. Przegląd literatury

W literaturze przedmiotu rola ESG (*Environmental, Social, and Governance*) w zarządzaniu grupami kapitałowymi stała się kluczowym obszarem badań. Przedsiębiorstwa coraz częściej integrują wskaźniki ESG w swoich strategiach, co odpowiada na oczekiwania interesariuszy oraz wymogi regulacyjne. Badania wskazują, że wdrażanie zasad ESG może zwiększać wartość dla akcjonariuszy i poprawiać reputację organizacji na rynku (Eccles & Klimenko, 2019). Jednocześnie grupy kapitałowe operujące w różnych jurysdykcjach muszą mierzyć się z dodatkowymi wyzwaniemizwiązanymi z jednolitym raportowaniem ESG, co może wymagać dodatkowych zasobów i skoordynowanych działań wewnątrzorganizacyjnych (PwC, 2023). Literatura opisuje także różne podejścia do raportowania ESG, w tym wymagania międzynarodowych standardów, takich jak Global Reporting Initiative (GRI), które wyznaczają ramy raportowania w obszarze zrównoważonego rozwoju.

Ceny transferowe, jako instrument kształtowania transakcji między podmiotami powiązаныmi, stanowią istotny element zarządzania finansowego w grupach kapitałowych. Regulacje dotyczące cen transferowych są kluczowe nie tylko ze względu na wymogi podatkowe, ale także z uwagi na ich wpływ na kształtowanie się wyników finansowych całej złożonej struktury kapitałowej (Kozłowska-Makóś, 2017). Richardson, Taylor i Lanis (2015) sugerują, że odpowiednie zarządzanie cenami transferowymi może zwiększyć przejrzystość finansową grupy kapitałowej.

wej, wspierając jednocześnie strategię odpowiedzialności społecznej. Praktyki cen transferowych, które uwzględniają zasady zrównoważonego rozwoju, mogą wpłynąć pozytywnie na odbiór społeczny grupy kapitałowej oraz jej zgodność z globalnymi standardami odpowiedzialności korporacyjnej.

Relacja między polityką cen transferowych a raportowaniem ESG jest złożona i różnorodnie analizowana w literaturze. Z jednej strony, ceny transferowe mogą wspierać przejrzystość i wiarygodność raportów ESG poprzez prawidłową alokację kosztów i przychodów między podmiotami powiązаныmi kapitałowo. Z drugiej zaś strony, nieprawidłowe zarządzanie cenami transferowymi może prowadzić do obniżenia wiarygodności tych raportów i oskarżeń o celowe unikanie opodatkowania (Kozłowska-Makós, 2018). Wyniki badań pokazują, że grupy kapitałowe, które konsekwentnie stosują zasady odpowiedzialności społecznej w ustalaniu cen transferowych, w mniejszym stopniu ryzykują utratę reputacji oraz są w stanie spełniać oczekiwania inwestorów i regulacji. Asongu, Uduji i Okolo-Obasi (2019) argumentują, że polityka cen transferowych może również wspierać działania z zakresu ESG poprzez lepsze monitorowanie i raportowanie wyników pozafinansowych.

Mimo wzrostu zainteresowania tematyką ESG i cen transferowych istnieje potrzeba dalszych badań dotyczących wpływu polityki cen transferowych na zrównoważony rozwój w kontekście grup kapitałowych. Aktualna literatura nie dostarcza jednoznacznych odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu ceny transferowe mogą wspierać bądź ograniczać skuteczność raportowania ESG, zwłaszcza w sytuacji złożoności międzynarodowego przepływu kapitału (Kosieradzki, Piekarz & Rynkowska, 2019). Przyszłe badania mogłyby przyczynić się do lepszego zrozumienia zależności między cenami transferowymi a wskaźnikami ESG, szczególnie w kontekście różnorodnych regulacji międzynarodowych oraz lokalnych oczekiwań społecznych.

3. Metody

Artykuł opiera się na dogłębnym przeglądzie literatury, który obejmuje wyniki badań naukowych i raportów branżowych, dotyczących wpływu cen transferowych na raportowanie ESG (*Environmental, Social, Governance*) w grupach kapitałowych. Celem przeglądu jest zidentyfikowanie na podstawie dostępnych wyników badań empirycznych i teoretycznych kluczowych trendów oraz zależności między polityką cen transferowych a wskaźnikami ESG.

Wybór literatury opierał się na aktualnych artykułach naukowych, raportach branżowych oraz wytycznych międzynarodowych organizacji, takich jak OECD (2020) i Global Reporting Initiative (2016). Wzięto pod uwagę prace między innymi

z renomowanych czasopism naukowych oraz raporty organizacji doradczych, np. Deloitte (2022), które dokumentują praktyki związane z cenami transferowymi i raportowaniem ESG.

Analiza literatury obejmuje przegląd badań empirycznych oraz teoretycznych dotyczących wpływu cen transferowych na różne wskaźniki ESG. W szczególności koncentruje się na publikacjach, które omawiają wyzwania i korzyści wynikające z transparentności raportowania ESG, jak również na badaniach nad zgodnością z regulacjami międzynarodowymi w zakresie cen transferowych (Christensen, Hail & Leuz, 2021).

W celu interpretacji wyników przeglądu literatury przyjęto założenia teorii interesariuszy oraz teorii zrównoważonego rozwoju, co pozwala zrozumieć znaczenie uwzględniania interesów szerokiego grona interesariuszy oraz równoważenia aspektów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych (Freeman, 1984).

4. Wyniki

Analiza literatury pozwoliła zidentyfikować kilka kluczowych zależności między politykami cen transferowych a efektywnością raportowania ESG w grupach kapitałowych. Wyniki ujawniają istotną rolę przejrzystości, zgodności z regulacjami oraz odpowiedzialności podatkowej w kontekście budowania wiarygodności raportów ESG. Badania wskazują, że przejrzystość w ustalaniu cen transferowych może znacząco zwiększyć wiarygodność raportów ESG, szczególnie w kontekście podatkowym (OECD, 2020). Organizacje, które stosują transparentne i zgodne z regulacjami międzynarodowymi polityki cen transferowych, są postrzegane jako bardziej odpowiedzialne społecznie. W literaturze podkreśla się, że taki sposób działania przyczynia się do budowania zaufania wśród interesariuszy. Wpływ transparentności cen transferowych na wskaźniki ESG został przedstawiony z tabeli 1.

Tabela 1. Wpływ transparentności cen transferowych na wskaźniki ESG

Obszar	Opis	Potencjalne korzyści	Wskaźnik ESG
Przejrzystość wewnętrznych transakcji	Poprawa przejrzystości finansowej i wiarygodności raportów ESG	Wyższe zaufanie interesariuszy	Liczba ujawnionych transakcji
Odpowiedzialność podatkowa	Zwiększenie zgodności z regulacjami	Mniejsze ryzyko podatkowe	Procent zgodności z regulacjami lokalnymi i międzynarodowymi

Obszar	Opis	Potencjalne korzyści	Wskaźnik ESG
Ryzyko podatkowe	Minimalizacja ryzyka oskarżeń o unikanie podatków	Poprawa wizerunku	Liczba pozytywnych opinii, np. w mediach
Zgodność z międzynarodowymi standardami	Ułatwienie komunikacji z inwestorami i regulatorami	Stabilniejsze relacje z regulatorami	Ocena zgodności według GRI
Przejrzystość finansowa w raportach ESG	Zwiększenie wartości informacyjnej raportów ESG i CSR	Wyższa pozycja w rankingach ESG	Pozycja w zewnętrznych rankingach ESG

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: OECD (2020), Deloitte (2022), Christensen, Hail & Leuz (2021), Eccles & Serafeim (2013), Global Reporting Initiative (2016)

Przedstawione aspekty przejrzystości cen transferowych pokazują, że zgodność z regulacjami oraz transparentność transakcji wewnętrznych mogą znacząco wpływać na ocenę działań grupy kapitałowej w obszarze ESG. Przejrzystość i odpowiedzialność podatkowa przyczyniają się do wzrostu zaufania interesariuszy, zmniejszają ryzyko zachwiania reputacji oraz ułatwiają relacje z regulatorami. Dodatkowo wdrożenie takich polityk może przełożyć się na wyższą pozycję przedsiębiorstwa w zewnętrznych rankingach ESG, co z kolei sprzyja pozytywnemu odbiorowi korporacji na rynku.

Zgodność z wytycznymi OECD oraz standardami GRI (Global Reporting Initiative) jest kluczowa dla grup kapitałowych, szczególnie działających międzynarodowo. Podmioty przestrzegające międzynarodowych standardów mogą lepiej integrować aspekty ESG z politykami cen transferowych, co poprawia ich wizerunek i ułatwia komunikację z inwestorami oraz regulatorami. Modelowo można przyjąć, że proces integracji cen transferowych i raportowania ESG zgodnie z wytycznymi OECD i GRI może przebiegać etapami:

- ▶ ustalanie cen transferowych zgodnie z wytycznymi OECD,
- ▶ wybór kluczowych wskaźników ESG zgodnych ze standardami GRI,
- ▶ raportowanie ESG z uwzględnieniem polityki cen transferowych,
- ▶ komunikacja z otoczeniem (relacje inwestorskie).

W literaturze zidentyfikowano bezpośrednie powiązania między efektywnością polityki cen transferowych a wskaźnikami ESG. Przedsiębiorstwa stosujące odpowiedzialną politykę cen transferowych uzyskują lepsze wyniki w raportach ESG, zwłaszcza w obszarach związanych z przejrzystością finansową i odpowiedzialnością społeczną (Khan, Serafeim & Yoon, 2016). Przykłady wskaźników ESG związanych z polityką cen transferowych zostały przedstawione w tabeli 2.

Tabela 2. Przykładowe wskaźniki ESG

Wskaźnik ESG	Opis	Przykłady firm
Wskaźnik przejrzystości podatkowej	Ocena zgodności z lokalnymi regulacjami podatkowymi	Unilever
Ślad węglowy	Redukcja emisji związana z odpowiedzialnością ekologiczną	Nestlé
Zaufanie interesariuszy	Wiarygodność raportów dzięki przejrzystym transakcjom	IKEA

Źródło: Opracowanie własne

Wskazuje się również na pewne wyzwania, jakie firmy mogą napotkać podczas wdrażania polityki cen transferowych zgodnej z ESG. Są to m.in. koszty wdrożenia nowych systemów, konieczność dostosowania do zróżnicowanych regulacji międzynarodowych oraz potrzeba edukacji pracowników w zakresie odpowiedzialności społecznej. Wyniki te wskazują zatem na potrzebę dalszych badań oraz doskonalenia praktyk, które umożliwią bardziej efektywne raportowanie ESG w grupach kapitałowych, wspierając jednocześnie transparentność i odpowiedzialność na rynkach międzynarodowych.

5. Dyskusja

Wyniki przeglądu literatury wskazują, że transparentna polityka cen transferowych może wzmacniać zaufanie interesariuszy, poprawiając wizerunek grupy kapitałowej jako odpowiedzialnej społecznie i zgodnej z regulacjami (Khan, Serafeim & Yoon, 2016). Z perspektywy teorii interesariuszy transparentność cen transferowych jest kluczowym elementem budującym długoterminowe relacje z interesariuszami, które wspierają stabilność finansową i reputację grup kapitałowych.

Jednak wdrażanie transparentnych praktyk cen transferowych wiąże się z wyzwaniami, takimi jak dodatkowe koszty operacyjne oraz potrzeba adaptacji do różnych regulacji międzynarodowych. Przedsiębiorstwa działające na wielu rynkach mogą napotkać trudności związane z harmonizacją standardów raportowania ESG, co wymaga wsparcia technologicznego i efektywnego zarządzania.

Niniejsze badanie opiera się na analizie literatury, co ogranicza pełny wgląd w specyficzne procesy wewnętrznych transakcji między podmiotami powiązаныmi kapitałowo. Konieczne jest zatem przeprowadzenie dalszych badań empirycznych, które dostarczyłyby dokładniejszych informacji na temat praktycznego wdrażania transparentnych polityk cen transferowych w kontekście ESG.

6. Wnioski

Wyniki analizy teoriopoznawczej potwierdzają znaczenie transparentnych polityk cen transferowych w kontekście teorii interesariuszy oraz teorii zrównoważonego rozwoju. Transparentność i odpowiedzialność w ustalaniu cen transferowych wzmacniają zaufanie interesariuszy, jednocześnie wspierając realizację strategicznych celów grup kapitałowych.

Z kolei zastosowanie zgodnych z międzynarodowymi standardami polityk cen transferowych wspiera raportowanie ESG i pozwala na budowanie pozytywnego wizerunku grupy kapitałowej na rynku międzynarodowym. Menedżerowie powinni zatem skupić się na transparentności raportów ESG i wdrożeniu technologii wspierających zgodność z regulacjami, aby zyskać przewagę konkurencyjną.

W przyszłych badaniach warto skupić się na badaniu wpływu technologii, takich jak blockchain, na transparentność cen transferowych oraz na analizie porównawczej różnych sektorów i regionów. Badania te pozwolą lepiej zrozumieć, jak różnice regulacyjne wpływają na integrację cen transferowych z raportowaniem ESG.

Bibliografia

- Asongu, S.A., Uduji, J.I., & Okolo-Obasi, E.N. (2019) Transfer Pricing and Corporate Social Responsibility: Arguments, Views and Agenda, *MPRA Paper, 101097*, 1–26. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/101097/1/MPRA_paper_101097.pdf
- Christensen, D., Hail, L., & Leuz, C. (2021). Mandatory CSR and Sustainability Reporting: Economic Analysis and Literature Review. *Review of Accounting Studies*, 26(3), 1176–1248. <https://doi.org/10.1007/s11142-021-09609-5>
- Deloitte. (2022). *Global Transfer Pricing Guide*. Deloitte Touche Tohmatsu Limited.
- Eccles, R.G., & Klimenko, S. (2019). The Investor Revolution. *Harvard Business Review*. <https://hbr.org/2019/05/the-investor-revolution>
- Eccles, R.G., & Serafeim, G. (2013). The Performance Frontier: Innovating for a Sustainable Strategy. *Harvard Business Review*, 91(5), 50–60.
- Freeman, R.E. (1984). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Pitman.
- Global Reporting Initiative. (2016). *Consolidated Set of GRI Sustainability Reporting Standards 2016*. GRI.
- Karla, A., & Afzal, M.N.I. (2023). Transfer pricing practices in multinational corporations and their effects on developing countries' tax revenue: a systematic literature review. *Emerald Insight: International Trade, Politics and Development*, 7(3), 171–190. <https://doi.org/10.1108/ITPD-04-2023-0011>
- Khan, M., Serafeim, G., & Yoon, A. (2016). Corporate Sustainability: First Evidence on Materiality. *The Accounting Review*, 91(6), 1697–1724. <https://doi.org/10.2308/accr-51383>
- Kosieradzki, T., Piekarczyk, R., & Rynkowska, A. (2019). *Ceny transferowe 2019. Mechanizmy, dokumentacje, raportowanie*. Wolters Kluwer.
- Kozłowska-Makóś, D. (2017). *System powiązań finansowych w złożonych strukturach kapitałowych*. CeDeWu.

- Kozłowska-Makós, D. (2018). Unikanie opodatkowania w międzynarodowych grupach kapitałowych a społeczna odpowiedzialność biznesu. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 2(92), 95–104.
- McKenzie, M. (2020). *The time has come: The KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020*. https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/be/pdf/2020/12/The_Time_Has_Come_KPMG_Survey_of_Sustainability_Reporting_2020.pdf
- OECD. (2020). *Transfer Pricing Guidance on Financial Transactions: Inclusive Framework on BEPS: Actions 4, 8-10*. OECD Publishing.
- PwC. (2023). *Global Investor Survey 2023*. <https://www.pwc.com/gx/en/news-room/press-releases/2023/pwc-2023-global-investor-survey.html>
- Richardson, G., Taylor, G., & Lanis, R. (2015). The Impact of Financial Distress on Corporate Tax Avoidance Spanning the Global Financial Crisis: Evidence from Australia. *Economic Modelling*, 44, 44–53. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2014.09.015>

The Impact of Transfer Pricing on the Effectiveness of ESG Reporting in Capital Groups

Abstract. The aim of the article is to examine the role of transfer pricing in shaping the effectiveness of ESG reporting within capital groups, taking into account mechanisms that impact the transparency, reliability, and comparability of non-financial information. Based on a review of the literature including empirical research and industry reports, the author identifies key trends and relationships between transfer pricing policies and ESG indicators. It was found that a transparent way of establishing transfer prices has a positive effect on the perception of ESG reports, and compliance with international standards published by OECD and GRI, helps to build stakeholder trust. The analysis demonstrates that a transparent transfer pricing policy can support ESG reporting but its implementation is associated with additional costs and regulatory complexity.

Keywords: transfer pricing, ESG, capital groups, social responsibility